

Arkivnr: 2014/10160-1
Saksbehandlar: Birthe Andersen Haugen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Opplærings- og helseutvalet		11.02.2014
Fylkesutvalet		30.01.2014

Høyring – Forslag om endringar i privatskulelova – Innføring av midlertidig dispensasjonsregel

Samandrag

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr 84 om private skular med rett til statstilskot (privatskulelova) på høyring. Høyringsfristen er sett til 21. februar 2014.

I høyringa vert det fremma forslag om å innføre ein mellombels dispensasjonsregel i privatskulelova om at det i særskilde tilfelle kan verte gitt godkjenning til private skular som ikkje fyller kravet til grunnlag i privatskulelova § 2-1 andre ledd.

Vidare vert det varsla at departementet har sett i gang eit større arbeid med sikte på lovendringar for å gjennomføre regjeringa sin politikk. Departementet tek sikte på å sende forslag til meir omfattande og permanente lovendringar på høyring hausten 2014 og legge desse fram for Stortinget våren 2015.

Forslag til innstilling

1. Fylkesutvalet har ingen merknader til forslaget om å innføre ein midlertidig dispensasjonsregel i privatskulelova.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 21.01.2014

Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr 84 om private skular med rett til statstilskot (privatskulelova) på høyring. Høyringsfristen er sett til 21. februar 2014.

I høyringa vert det fremma forslag om å innføre ein mellombels dispensasjonsregel i privatskulelova om at det i særskilde tilfelle kan verte gitt godkjenning til private skular som ikkje fyller kravet til grunnlag i privatskulelova § 2-1 andre ledd.

Vilkåra for godkjenning av private skular med rett til statstilskot er endra fleire gonger dei siste åra. Det same er nemninga på desse skulane (privatskular versus friskular). Lov om frittstående skolar (friskulelova) vart vedteken av Stortinget våren 2003 etter forslag frå Bondevik II-regjeringa. Lova erstatta privatskulelova av 1985. Friskulelova av 2003 innebar at krava til grunnlag for å få godkjenning vart oppheva og erstatta med krav til innhald og kvalitet. Med friskulelova vart det også gitt rett til godkjenning, såframt dette ikkje ville medføre vesentlege negative konsekvensar for vertskommunen eller vertsfylket.

Friskulelova av 2003 vart etter framlegg frå Stoltenberg II-regjeringa endra i 2007 ved at den mellom anna skifta tittel til privatskulelova og ved at det vart innført som vilkår for godkjenning at skulen måtte drive på eit særskilt oppgitt grunnlag. Krava til innhald og kvalitet som følgde av friskulelova av 2003, vart vidareført etter endringene av 2007. Kravet om at skular må drive på eit særskilt grunnlag for å kunne få godkjenning kom dermed i tillegg til krava om innhald og kvalitet. Etter endringane av 2007 vart også retten til godkjenning oppheva.

Regjeringa Solberg vil arbeide for ei ny friskulelov med rett til godkjenning for søkjarar som fyller krava til innhald og kvalitet med mindre dette etter ei heilskapleg vurdering vil gje negative konsekvensar for det offentlege skuletilbodet. Vidare vert det varsla at departementet har sett i gang eit større arbeid med sikte på lovendringar for å gjennomføre regjeringa sin politikk. Departementet tek sikte på å sende forslag til meir omfattande og permanente lovendringar på høyring hausten 2014 og legge desse fram for Stortinget våren 2015.

Gjeldande rett:

Privatskulelova § 2-1 Godkjenning av skular:

"Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. Vertskommunen eller vertsfylket skal gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) religiøst
- b) anerkjend pedagogisk retning
- c) internasjonalt
- d) særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett
- e) norsk grunnskoleopplæring i utlandet
- f) særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemma
- g) vidaregåande opplæring i små og verneverdige handverksfag.

Opplæringa skal vere på norsk eller samisk. Dette kravet gjeld likevel ikkje internasjonale skolar. Viktige dokument om verksemda etter lova skal i alle høve vere tilgjengelege på norsk eller samisk.

Godkjenninga fell bort dersom ein skole ikkje startar opp verksemda si etter lova i løpet av tre skoleår etter at godkjenning vart gitt. Det same gjeld om drifta etter lova blir nedlagd.

Krava i andre ledd om eit særskilt grunnlag gjeld likevel ikkje allereie godkjende skolar som var i drift innan utgangen av 2007. Departementet kan berre godkjenne nødvendige driftsendringar ved skolar som ikkje oppfyller krava i andre ledd.

Departementet kan i forskrift fastsetje fristar i samband med søknader om godkjenning av private skolar.”

Gjeldande rett gjev ikkje skulane rett til godkjenning etter lova, men departementet kan etter skjønnsmessige vurderingar godkjenne nye skular eller driftsendingar ved eksisterande skular, dersom visse vilkår vert ivaretekne. Den skjønnsmessige vurderinga bør mellom anna byggje på kva konsekvensar godkjenninga vil få for den offentlege skulestrukturen, skulefaglege omsyn, trongen for skulen og budsjettmessige omsyn.

Forslag til endring:

I høyringa vert det fremma forslag om å innføre ein mellombels dispensasjonsregel i privatskulelova om at det i særskilde tilfelle kan verte gitt godkjenning til private skular som ikkje fyller kravet til grunnlag i privatskulelova § 2-1 andre ledd.

Kunnskapsdepartementet tek sikte på å sende forslag til ny friskulelov på høyring hausten 2014 og legge fram ein lovproposisjon for Stortinget våren 2015. Skular som vert godkjende etter den nye lova, vil då kunne starte opp verksemda tidlegast hausten 2016. Forslaget i høyringsnotatet opnar for at det i perioden fram til ny friskulelov trår i kraft, i særskilde tilfelle kan verte godkjent nye skular som ikkje fyller krava til grunnlag i gjeldande privatskulelov § 2-1 andre ledd.

Dispensasjon vil verte gjeven når den omsøkte skulen har eit pedagogisk tilbod eller ei organisering av undervisninga som er nyskapande i høve til eksisterande offentlege og private skular. Søknader om dispensasjon vil verte gjeven ei heilskapleg vurdering. I denne vurderinga vil det verte lagt vekt på om dispensasjon vil ha negative konsekvensar for den offentlege skulestrukturen eller for private skular som alt er etablerte.

Døme på skular som vil kunne falle inn under dispensasjonsregelen, er private realfagsgymnas og yrkesfagskular.

§ 2-1 nytt tredje ledd:

«Departementet kan i særskilde tilfelle gi godkjenning til private skolar som ikkje fyller kravet om grunnlag i andre leddet.»

§ 2-1 noverande tredje, fjerde, femte og sjette ledd blir nytt fjerde, femte, sjette og sjuande ledd.

Økonomiske og administrative konsekvensar:

I samband med det varsla lovarbeidet i 2014 vil Kunnskapsdepartementet også gå gjennom trekk- og korreksjonsordninga.

Staten gir direkte tilskott til drift av private skular, og fylkeskommunen får då lågare kostnader knytt til elevane som går i slike skular. I statsbudsjettet er det difor årleg ei justering i fylkeskommunane si samla inntektsramme ut frå endra elevtal i private og statlege skular (trekkordninga). Føremålet med justeringa er at kommunane samla ikkje skal tene eller tape som følgje av endra elevtal i like skular.

I tillegg til trekket i den samla inntektsramma for auka elevtal i private skular, er det også ei korreksjonsordning for alle elevar i statlege og private skular på landsbasis. Korreksjonsordninga er ei omfordeling mellom fylkeskommunane. Fylkeskommunane vert trekt for kvar elev heimehøyrande i fylkeskommunen som går i statlege og private skular. Det samla trekket i korreksjonsordninga vert så fordelt ut igjen via samla kostnadsnøkkel – dvs. ei rein omfordeling mellom fylkeskommunane. Føremålet med korreksjonsordninga er at fylka ikkje skal ha gevinst eller tap som følgje av at dei har elevar i private skular.

Fylkeskommunen kan få auka skyssutgiftene når elevar vel å gå i private skular som ligg så langt unna heimstaden at elevane har krav på skyss.

Oppsummering:

Fylkesrådmannen har ingen merknader til forslaget om å innføre ein midlertidig dispensasjonsregel i privatskulelova, men vil gjere merksam på at endringa kan føre til at det vert etablert fleire private skular i Hordaland. Dette kan få konsekvensar for trongen for fylkeskommunale skuleplassar spesielt på studiespesialiserande utdanningsprogram. Bakgrunnen for forslaget om ein midlertidig dispensasjonsheimel er at departementet tar sikte på å sende forslag til ny friskulelov på høyring hausten 2014 og legge fram ein lovproposisjon for Stortinget våren 2015. Skular som blir godkjende etter den nye lova, vil dermed tidlegast kunne starte opp verksemda hausten 2016. Departementet vil med forslaget i høyringsnotatet opne for at det i perioden fram til ny friskulelov trår i kraft, i særlege høve kan godkjennast nye skular som ikkje oppfyller kravet til grunnlag i gjeldande privatskulelov § 2-1 andre ledd. Departementet vil presisere at høyringsforslaget er ein rein unntaksregel som berre vil vere aktuell i sjeldne høve.